

Slotbeschouwingen (aanbevelingen) over België

Verenigde Naties¹

Verdrag² inzake de rechten van het Kind

Comité voor de Rechten van het Kind³

28 februari 2019

(1) De Verenigde Naties (VN) zijn opgericht in 1945, direct na de Tweede Wereldoorlog, om vrede en veiligheid in de wereld te waarborgen en respect voor mensenrechten wereldwijd te bevorderen (voor iedereen, dus ook jongeren en kinderen).

(2) Het Verdrag inzake de Rechten van het Kind, ook wel Kinderrechtenverdrag genoemd, is een belangrijke overeenkomst ondertekend door landen die zo beloven om alle kinderen en hun rechten te beschermen. Het Kinderrechtenverdrag legt uit wie een kind is, wat de rechten van het kind zijn en welke verantwoordelijkheden de regeringsleiders hebben.

(3) Het VN-Kinderrechtencomité is samengesteld uit 18 kinderrechten-experten. Het Comité ziet erop toe of het Kinderrechtenverdrag goed wordt nageleefd, onder meer door rapporten te bekijken die Staten hen voorleggen. Daarna geeft het Comité zijn commentaren en aanbevelingen, ook 'Slotbeschouwingen' genoemd. De aanbevelingen van het Comité kunnen soms positief - een pluim voor inzet - of negatief zijn, als bijvoorbeeld wordt vastgesteld dat het land niet veel of niet genoeg doet.

Belangrijkste aandachtspunten en aanbevelingen

Dringende aandachtspunten voor België: kinderen met een handicap; geestelijke gezondheid; levensstandaard¹ (onder andere armoede); onderwijs; kinderen in migratie en justitie (gerecht).

Kinderen zouden op een zinvolle manier moeten kunnen meewerken aan de realisatie van de 17 Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen².

(1) De middelen die je nodig hebt om een aangenaam leven te kunnen leiden (om genoeg te kunnen eten, een plaats te hebben om te overnachten, zich te kunnen verzorgen, zich te vormen, te groeien en te ontwikkelen).

(2) Deze wereldwijde Doelstellingen voor Duurzame Ontwikkeling zijn de prioriteiten om het leven voor de planeet en voor iedereen beter te maken. Deze Doelstellingen moeten behaald worden tegen 2030! De regeringsleiders die dit werk hebben geleid, hebben miljoenen mensen en organisaties over de hele wereld, waaronder kinderen en jongeren, hierbij betrokken.

A. Kinderrechten realiseren

Wetgeving

Voordat een nieuwe regel (wet) wordt gemaakt die kinderen kan betreffen, zou moeten worden gekeken naar het effect van deze regel op hun rechten.

Omvattende politiek

België zou een actieplan voor het hele land moeten maken om kinderrechten te realiseren en te respecteren.

Toewijzing van middelen

België voorziet te weinig budget voor wat kinderen aanbelangt, zeker voor kwetsbare kinderen (handicap, migratie, armoede,...). Er leven ook nog te veel kinderen in armoede.

Kinderen zouden inspraak moeten hebben over de manier waarop het budget in België wordt verdeeld. Budget dat bestemd is voor programma's ten voordele van kinderen zou ook altijd daarvoor beschikbaar moeten blijven, zelfs wanneer er een noodsituatie is (economische crisis, natuurramp,...).

Verspreiding, bewustmaking en opleiding

Iedereen zou alle kinderrechten moeten kennen en (kunnen) begrijpen. Om dit te bereiken zou België voor een betere opleiding moeten zorgen van personen die met of voor kinderen werken (leerkrachten, rechters, advocaten, politie,...). Op alle niveaus van het onderwijs zou les moeten worden geven over kinderrechten.

Kinderrechten en bedrijfsleven

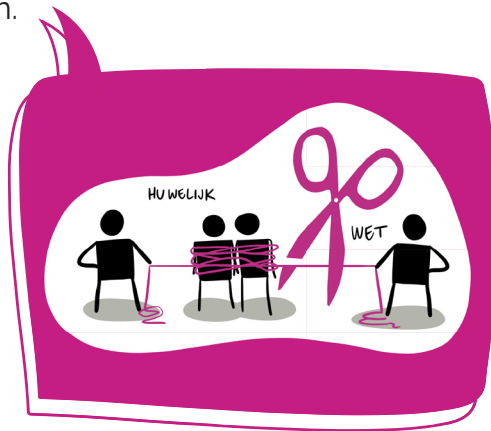
België zou bedrijven beter moeten reguleren om ervoor te zorgen dat zij de mensenrechten, het milieu en kinderrechten respecteren.

B. Wat wordt verstaan onder een kind¹?

Kinderen zouden niet mogen trouwen. Hier zou geen enkele uitzondering op mogen bestaan.

(1) Alle personen onder de 18 jaar. Volgens het VN-Kinderrechtenverdrag (en de Belgische wet) is men dus een "kind", ook al beschouwt men zichzelf als een tiener of een jongere!

C. Belangrijke principes

Discriminatie

Kinderen die in armoede leven en kinderen met een handicap blijven het slachtoffer van discriminatie¹. Ze hebben minder toegang tot gezondheidszorg, onderwijs, huisvesting en vrije tijd. Kinderen met een migratieachtergrond hebben last van vooroordelen², stereotypen en haatdragende taal, vooral sinds de terroristische aanslagen van 2014 en 2016.

Het belang van het kind

Volwassenen nemen soms belangrijke beslissingen over het leven van kinderen. Ze zouden dan de behoeftes en noden van kinderen moeten onderzoeken en serieus nemen. Vooral bij beslissingen over migranten- en vluchtelingenkinderen, kinderen die gescheiden leven van hun ouders of van de personen die voor hen zorgen, en bij beslissingen over onderwijs en gezondheidszorg.

Respect voor de mening van het kind

Elk kind, jong of oud, zou zijn of haar mening moeten kunnen geven over alles wat voor hem of haar belangrijk is, en met die mening zou ook rekening moeten gehouden worden. Kinderen op school en kinderen in migratie zouden genoeg kansen moeten krijgen om hun mening te uiten.

De mening van kinderen, en vooral van kinderen in kwetsbare situaties, zou een effect moeten hebben op het lokale beleid (buurt, gemeente of stad).

(1) Een onterecht verschil dat gemaakt wordt tussen personen. Alle kinderen, jongens en meisjes, hebben deze rechten, ongeacht wie zij zijn, waar zij wonen, welke taal zij spreken, welke godsdienst zij hebben, wat zij denken, hoe zij eruit zien, of zij een handicap hebben of niet, of zij rijk of arm zijn, wie hun ouders of familie zijn en wat dezen denken of doen. Geen enkel kind mag om welke reden dan ook oneerlijk worden behandeld.

(2) Een ongegronde mening tegenover een persoon of een gebeurtenis. Een gendervooroordeel is bijvoorbeeld dat meisjes minder waard zijn dan jongens.

D. Burgerrechten en vrijheden

Recht op identiteit¹

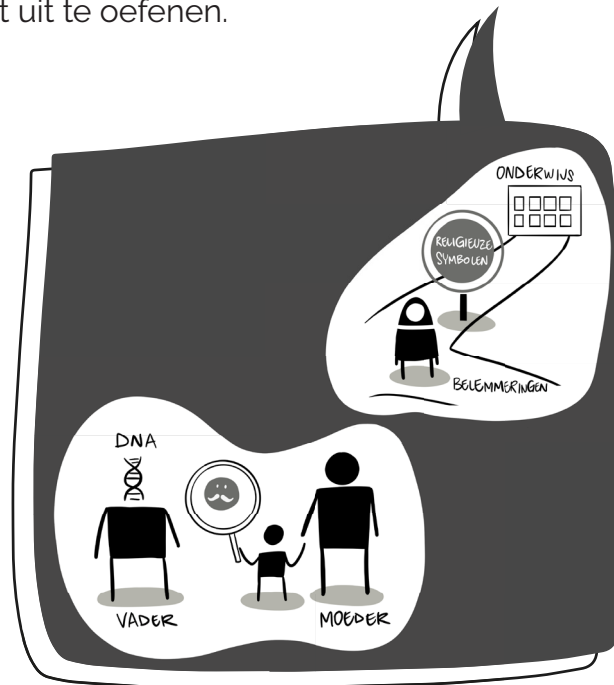
Donorkinderen² zouden het recht moeten hebben op toegang tot informatie over hun oorsprong (onder andere wie hun biologische ouders zijn).

Vrijheid van gedachte, geweten en godsdienst

In België kunnen scholen het dragen van religieuze symbolen verbieden (zoals bijvoorbeeld een hoofddoek). Hierdoor maken bepaalde kinderen, zoals meisjes met een hoofddoek, soms andere keuzes over school, studies en werk op basis van de vrijheid die er al dan niet is om hun godsdienst uit te oefenen.

(1) Heeft te maken met je naam, voornaam, je familiebanden en nationaliteit.

(2) Een donorkind is een kind dat geboren is met behulp van gedoneerd sperma of een eiceldonatie.

E. Geweld tegen kinderen

Lijfstraffen

De wet zou moeten verbieden dat kinderen hard aangepakt of (hoe licht dan ook) geslagen worden om hen te doen gehoorzamen of hen te straffen. België zou een geweldloze opvoeding moeten aanmoedigen, waarbij rekening wordt gehouden met de mening van kinderen.

Misbruik en verwaarlozing¹

België zou er alles aan moeten doen om de oorzaken van geweld, huiselijk geweld, kindermisbruik -en verwaarlozing aan te pakken. Men zou professionals zoals leerkrachten en maatschappelijke werkers beter moeten opleiden zodat zij sneller zouden zien wanneer een kind mishandeld of verwaarloosd wordt. Kinderen die slachtoffer zijn van zulke daden zouden toegang moeten hebben tot hulpdiensten, waaronder onderdak.

Seksuele uitbuiting² en misbruik

België zou een actieplan voor het hele land moeten opstellen om seksuele uitbuiting en misbruik van kinderen te bestrijden en te voorkomen.

Schadelijke praktijken³

België zou alles in het werk moeten stellen om kindhuwelijken⁴ en vrouwelijke genitale verminking⁵ af te schaffen. België zou professionals (leerkrachten, maatschappelijke werkers,...) moeten opleiden zodat deze zouden kunnen herkennen wanneer een kind een mogelijk slachtoffer van kindhuwelijk is.

Onnodige medische of chirurgische ingrepen bij intersekse kinderen⁶ zouden moeten worden verboden wanneer deze ook later kunnen worden uitgevoerd, op een moment dat het kind zelf in staat is om te zeggen of hij of zij akkoord is met de ingreep.

(1) Gebrek aan interesse of zorg voor een kind dat één of meerdere van zijn behoeften kan aantasten (liefde, voeding, gezondheid,...)

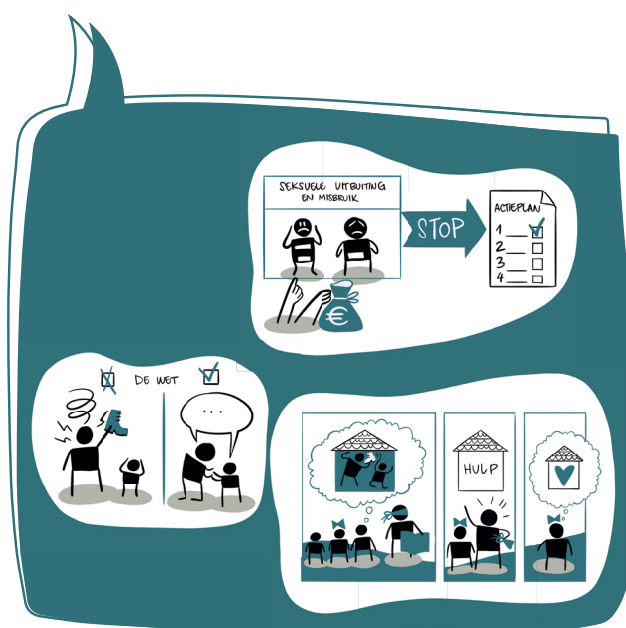
(2) Wanneer kinderen op een criminele manier worden gebruikt voor seksuele activiteiten. (bijv. kinderprostitutie, het maken van kinderpornografie of sexting.)

(3) Bepaalde levensgewoonten (wat je eet, hoe je verzorgd wordt,...) die schadelijk zijn voor kinderen.

(4) Huwelijk waarbij één van de 'partners' nog erg jong, en soms zelfs nog een puber is. Wordt vaak besloten zonder dat kinderen zelf de kans hebben om hun wil te uiten.

(5) EAlle vormen van verwijdering of vermindering van genitaliën van vrouwen, of meisjes, zonder dat hier een medische noodzaak of reden voor is.

(6) Kinderen die geboren zijn met bepaalde geslachtskenmerken die niet strikt overeenkomen met een mannelijk of vrouwelijk lichaam.

F. Gezinsleven en alternatieve zorg¹

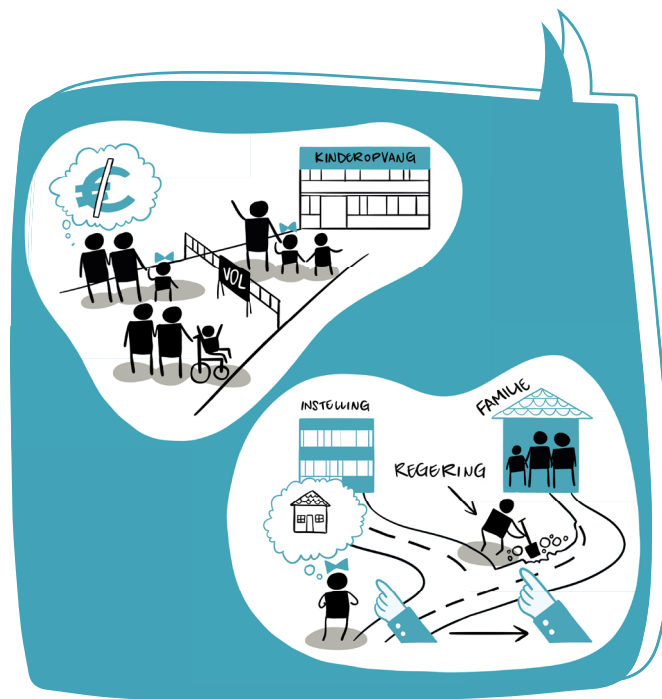
Gezinsleven

Er zouden nog meer plaatsen in de kinderopvang (crèches) moeten komen, vooral voor kinderen met een handicap en kinderen uit de meest kansarme gezinnen.

Kinderen zonder gezinsleven

België zou de plaatsing van kinderen in families in plaats van in instellingen beter moeten ondersteunen en makkelijker moeten maken.

(1) Wanneer het gezin van een kind, zelfs met hulp, niet in staat is naar behoren voor hem of haar te zorgen, wordt in alternatieve zorg voorzien. Kinderen kunnen bijvoorbeeld worden geplaatst bij naasten, in een pleeggezin of in een instelling.

G. Handicap, gezondheidszorg en welzijn¹

Kinderen met een handicap

Het gewoon onderwijs zou moeten openstaan voor alle kinderen, ook voor kinderen met een handicap. Hiervoor zijn individuele ondersteuning en aangepaste schoolinfrastructuur, schoolvervoer en sport- en vrijetijdsinfrastructuur nodig.

Kinderen met een handicap zouden tijdig toegang moeten hebben tot kwaliteitsvolle gezondheidszorg.

Borstvoeding

België zou het mogelijk moeten maken dat mama's hun baby's minstens de eerste zes maanden van hun leven borstvoeding kunnen geven.

Geestelijke gezondheid

Om een antwoord te kunnen bieden op het groeiend aantal kinderen met psychische problemen (bijvoorbeeld stress) en het hoge aantal zelfmoorden bij kinderen, zou België onder meer:

1. deze problemen moeten aanpakken door middel van psychologische, educatieve en sociale maatregelen en therapieën.
2. psychologische hulp voldoende toegankelijk moeten maken, door een positief beeld van deze zorg te geven en kinderen aan te moedigen om waar nodig psychologische ondersteuning te zoeken.

Er zouden geen geneesmiddelen moeten worden voorgeschreven aan kinderen met aandachtsstoornissen door hyperactiviteit, tenzij er geen alternatieven zijn; in dat geval zouden deze kinderen geïnformeerd moeten worden over de bijwerkingen van de medicatie en over bestaande niet-medische alternatieven.

Gezondheid van adolescenten

België zou zich nog meer moeten inspannen om zwaarlijvigheid (obesitas) en het gebruik van cannabis, tabak en alcohol te voorkomen.

Gezonde leefomgeving en klimaatverandering

België zou een plan moeten ontwikkelen om luchtvervuiling te verminderen en zou, in samenwerking met scholen, kinderen nog meer moeten sensibiliseren rond een gezond leefmilieu en klimaatverandering.

Levensstandaard²

Bijna één op vijf kinderen in België leeft in armoede. België zou een strategie moeten ontwikkelen om kinderarmoede te bestrijden en zou ervoor moeten zorgen dat alle kinderen passende huisvesting hebben. Voor kinderen uit **Roma³gezinnen** zou deze huisvesting aangepast moeten zijn aan hun levensstijl.

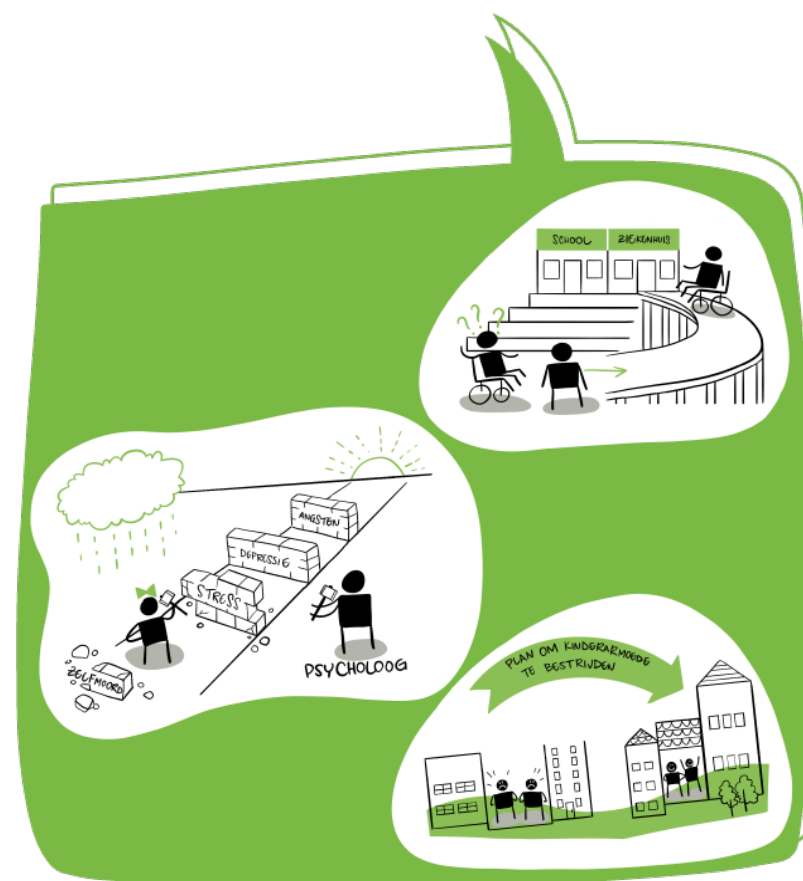
De oorzaken die kinderen ertoe aanzetten om te bedelen zouden moeten aangepakt worden en er zou voor moeten gezorgd worden dat kinderen die bedelen ook naar school blijven gaan.

Er zou opnieuw moeten worden nagedacht over de sociale uitkeringen, rekening houdend met de verschillende gezinssituaties. Deze uitkeringen zouden iedereen moeten helpen een voldoende levensstandaard te bereiken.

(1) Het gevoel van veiligheid en comfort (bijv. gezond zijn, zich goed voelen binnen de familie, niet bang zijn van het leven).

(2) De middelen die je nodig hebt om een aangenaam leven te kunnen leiden (om genoeg te kunnen eten, een plaats te hebben om te overnachten, zich te kunnen verzorgen, zich te vormen, te groeien en te ontwikkelen).

(3) Roma trekken veel rond en veranderen daarom regelmatig van woonplaats, dit behoort tot hun cultuur. Dit bemoeilijkt de toegang tot hun rechten (bijv. naar school gaan, naar de dokter gaan, passende huisvesting hebben, enz.).

H. Onderwijs, vrije tijd en culturele activiteiten

Onderwijs, met inbegrip van beroepsopleiding en -begeleiding

Discriminatie¹ op school, vooral van kinderen in armoede of kinderen met een migratieachtergrond, zou moeten worden voorkomen. Er zou ook verder moeten worden onderzocht of er mogelijke discriminatie is, en kinderen (en hun ouders) zouden moeten weten dat ze klacht kunnen indienen wanneer ze gediscrimineerd worden.

Leerkrachten zouden een betere opleiding moeten krijgen om de integratie² van kinderen met verschillende achtergronden te vergemakkelijken.

Onderwijs zou echt gratis moeten zijn.

Er zouden meer plaatsen moeten komen voor leerlingen in Brusselse scholen.

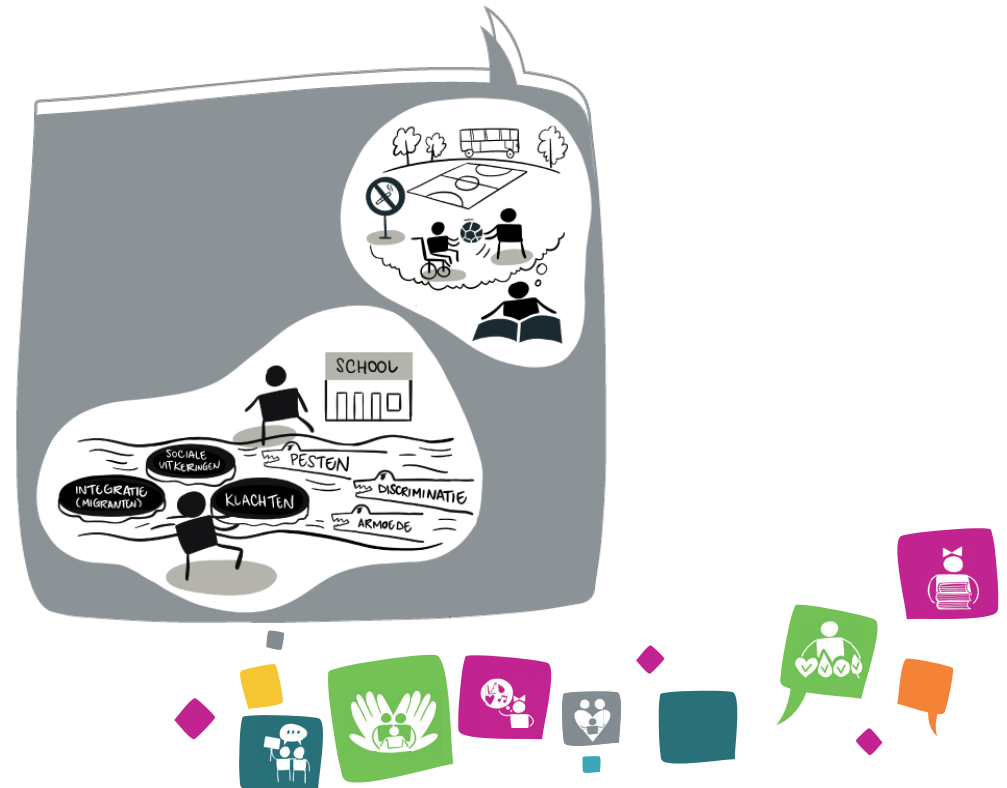
Er zou meer moeten gedaan worden om pesten, ook online, tegen te gaan.

Rust, vrije tijd, recreatie en culturele en artistieke activiteiten

Alle kinderen zouden genoeg vrije tijd moeten hebben om te kunnen spelen of activiteiten te hebben op aangename plekken (waar je je veilig voelt, waar je met het openbaar vervoer naartoe kunt, waar niemand rookt,...). België zou groene ruimtes ook moeten bewaren, en er vooral voor zorgen dat kinderen er ook van kunnen genieten.

(1) Een onterecht verschil dat gemaakt wordt tussen personen. Alle kinderen, jongens en meisjes, hebben deze rechten, ongeacht wie zij zijn, waar zij wonen, welke taal zij spreken, welke godsdienst zij hebben, wat zij denken, hoe zij eruit zien, of zij een handicap hebben of niet, of zij rijk of arm zijn, wie hun ouders of familie zijn en wat dezen denken of doen. Geen enkel kind mag om welke reden dan ook oneerlijk worden behandeld.

(2) Geïntegreerd zijn betekent je goed voelen, je plaats vinden in een groep (zoals op school), of in een land.

I. Speciale bescherming voor sommige kinderen

Niet-begeleide minderjarigen¹

Niet-begeleide minderjarigen zouden beter moeten beschermd worden tegen een slechte behandeling door de politie. Deze jongeren zouden niet illegaal mogen worden vastgehouden. Ze zouden ook direct moeten worden doorverwezen naar een voogd².

De opvang van niet-begeleide minderjarigen zou beter moeten, ook door hen toegang te verzekeren tot de jeugdhulp³ en door plaatsing in pleeggezinnen ongeacht de leeftijd (en dus niet enkel de jongsten).

Kinderen in migratie⁴

België zou kinderen in migratie niet langer mogen opsluiten in gesloten centra⁵.

Wanneer een beslissing wordt genomen voor kinderen rond asiel⁶ en gezinshereniging⁷, zou altijd eerst rekening moeten worden gehouden met hun belang.

Kinderen die asiel aanvragen zouden informatie moeten krijgen over hun rechten en hoe deze rechten te doen toepassen.

Verkoop, mensenhandel⁸ en ontvoering

België zou informatie moeten verzamelen over gevallen van uitbuiting door tienerpooiers⁹ en daar doeltreffend op reageren.

Toepassing van het jeugdrecht (gerecht voor kinderen die een delict hebben gepleegd)

Een kind zou nooit mogen berecht worden door een rechtbank voor volwassenen, of worden opgesloten met volwassenen.

Een deskundige advocaat zou kinderen snel moeten kunnen bijstaan wanneer nodig. Betrokken rechters en advocaten zouden ook een opleiding moeten hebben gevolgd in kinderrechten.

Alternatieve straffen zouden moeten worden aangemoedigd voor kinderen die iets hebben gedaan wat door de wet verboden is. Waar mogelijk zouden deze kinderen niet mogen gestraft worden door opsluiting.

Het opsluiten van kinderen zou alleen mogen gebruikt worden als allerlaatste oplossing en voor een zo kort mogelijke periode. Als een kind toch opgesloten is, moeten de internationale regels rond de opsluiting worden gerespecteerd (bijv. toegang tot onderwijs en gezondheidszorg). De plaatsen waar kinderen worden vastgehouden, zouden ook zo dicht mogelijk bij hun woonplaats, en bereikbaar via openbaar vervoer moeten zijn. Ook zou regelmatig moeten worden gekeken of de opsluiting nog wel echt nodig is, en niet stopgezet kan worden.

Een kind zou nooit gestraft mogen worden volgens een ander systeem dan het jeugdrechtsysteem (Gemeentelijke administratieve sancties¹⁰ zouden niet mogen gebruikt worden tegen kinderen).

(1) Kinderen die alleen zijn vertrokken, of tijdens hun migratie (richting België) zijn afgescheiden van hun ouder(s) of naaste familieleden.

(2) Een persoon die beslissingen neemt en het kind vertegenwoordigt bij belangrijke gelegenheden in afwezigheid van zijn of haar ouders (bijv. met betrekking tot woonst, gezondheidszorg, school en opleiding,...).

(3) Het geheel van acties en actoren die er samen mee voor zorgen dat zowel het welzijn als de rechten van kinderen beschermd blijven.

(4) Kinderen die uit hun land van oorsprong zijn vertrokken om naar België (of een ander land) te gaan.

(5) Een plaats in België waar buitenlanders die niet in België mogen blijven worden vastgehouden met het oog op hun verwijdering uit het land. Ze kunnen deze plaats niet vrij verlaten.

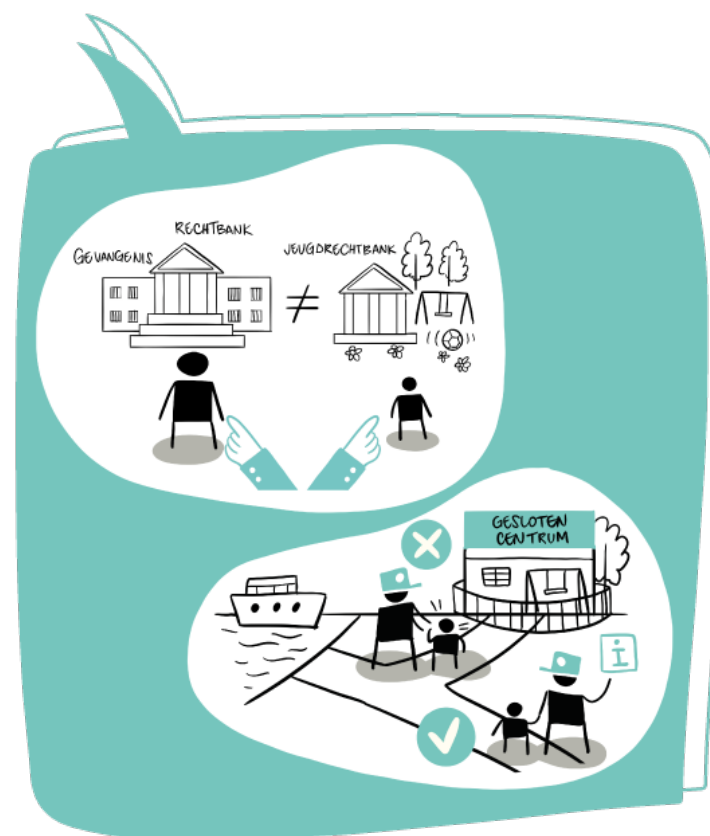
(6) Wanneer asiel wordt verleend aan een vreemdeling kan deze in alle veiligheid leven in een ander land dan het zijne.

(7) Wanneer een kind in een ander land leeft dan zijn of haar ouders, geeft familiehereniging het recht aan alle familieleden om samen te komen (en te leven) op dezelfde plaats.

(8) Het aanwerven, vervoeren, overbrengen, huisvesten, opvangen en controleren van een persoon met het oog op uitbuiting (bijv. prostitutie, bedelen, arbeid, een persoon tegen zijn of haar wil een misdrijf of overtreding laten begaan,...).

(9) Een pooier, meestal een jonge man, die jongeren (vaak minderjarigen) onder druk zet om in de prostitutie te werken of andere illegale activiteiten te doen. Een tienerpooier doet dit vaak in de context van een relatie, alsof hij je lief heeft en om je geeft.

(10) Een gemeentelijke administratieve sanctie is een sanctie die, in plaats van door de rechter te worden opgelegd, door de gemeenten kan worden opgelegd naar aanleiding van de overtreding van het gemeentereglement (bijv. nachtlawaai, wildplassen, spuwen op de grond, een peuk op de grond smijten, hooliganisme,...).

Facultatief Protocol¹ betreffende de Verkoop van Kinderen, Kinderprostitutie en Kinderpornografie

België zou moeten doen wat het VN-Kinderrechtencomité eerder heeft aanbevolen om de toename van het aantal kinderen uitgebuit in prostitutie tegen te gaan.

(1) Aanvullende tekst bij het Verdrag inzake de Rechten van het Kind.

Facultatief Protocol¹ betreffende Kinderen in Gewapende Conflicten

Kinderen jonger dan 18 jaar zouden niet mogen deelnemen aan militaire operaties.

België zou de snelle repatriëring² van alle Belgische kinderen, en indien mogelijk ook van hun gezinnen, uit Syrië en Irak moeten vergemakkelijken. De betrokken kinderen zouden moeten beschouwd worden als slachtoffers van mensenhandel en bescherming en hulp krijgen.

(1) Aanvullende tekst bij het Verdrag inzake de Rechten van het Kind.

(2) Overbrenging van een persoon naar zijn of haar land van herkomst.

Volgend rapport

Tegen 14 januari 2024 zal België in een rapport aan het VN-Kinderrechtencomité moeten uitleggen wat het heeft gedaan om al deze aanbevelingen te realiseren.

